

Aleg 1198

Sprawozdanie

Komisji prawniczej w przedmiocie wniosku posła Skarbka o zmianę ustawy z dnia 6. marca 1875 l. 27 dz. u. kr. o gminnych urządach rozjemczych.

Wysoki Sejmie!

Unormowane ustawą z r. 1875, wydaną na podstawie ustawy ramowej z 21. września 1869, gminne urzędy rozjemcze nie znalazły gruntu wśród naszego społeczeństwa. Przyczynę upatrywano w tem, że zakres działania tych urzędów w dziedzinie prywatno-prawnej nie odpowiada potrzebom ludności rolniczej, w dziedzinie karno-prawnej zaś nie obejmuje spraw o naruszenie czci. Z tych powodów Sejm nasz uchwałą z dnia 18. marca r. 1899 przyłączył się do ruchu, dążącego do reformy ustawy ramowej z r. 1869. Ruch ten zakończył się wydaniem nowej ustawy ramowej z 22. lutego 1907.

Wydział krajowy z przyczyn podanych na str. 23. swego sprawozdania z czynności departamentu VI. za czas od 1. maja r. 1908 do 30. czerwca r. 1909 oświadczył się przeciwko wydaniu ustawy krajowej na podstawie nowej ustawy ramowej z r. 1907, a Komisya prawnicza, załatwiając to sprawozdanie dnia 11. października r. 1909, uznała to zapatrywanie za trafne.

Przystępując obecnie do rozpatrzenia wniosku posła Skarbka, Komisya prawnicza uznając zasadniczo pożyteczność instytucji urzędów rozjemczych w rozszerzonym ustawą z r. 1907 zakresie, nie znalazła faktów, któreby się domagały zmiany jej stanowiska z dnia 11. października r. 1909. Pragnąc jednak, aby sprawa nie wyszła z ewidencji i wychodząc z założenia, że stosunki, które czynią wprowadzenie urzędów rozjemczych obecnie przedwczesnem, mogą uleść poprawie, oświadczyła się za zbieraniem materyałów i opinii, któreby pozwoliły jej ocenić, czy i o ile nastąpiła zmiana warunków, od których zależną jest reforma ustawy z roku 1875 i akcja w kierunku zakładania urzędów rozjemczych.

Sposób urządzenia tej ankiety pozostawia Komisya Wydziałowi krajowemu, sądzi jednak, że w każdym razie zapytane będą Rady powiatowe, Magistraty, Sądy obwodowe (przez Sądy krajowe wyższe), Izby adwokackie i notaryalne, Wydziały prawa i Towarzystwa prawnicze w Krakowie i we Lwowie.

Komisya spodziewa się, że w ten sposób zostaną przedewszystkiem wyjaśnione przyczyny, dla których zaprowadzone już w naszym kraju nieliczne zresztą urzędy rozjemcze nie przyjęły się i nie funkcyonowały. Dostarczyć powinna dalej ta ankieta materyału do rozstrzygnięcia pytania, czy zachodzą warunki, które uczynić mogą zaprowadzenie instytucji urzędów rozjemczych możliwem i zagwarantować ich powodzenie.

Wreszcie ankietą dać powinna Komisji możliwość oceny, w jakim kierunku pójść winna zmiana ustawy krajowej z r. 1875, której to ewentualnej zmianie pozostawia ustawa ramowa z r. 1907 szerokie pole.

Zebranie tego rodzaju materiałów jest tem bardziej wskazane, że o zaprowadzeniu urzędów rozjemczych decydować winny stosunki lokalne.

Z tych powodów Komisya prawnicza wniosła

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w odpowiedni sposób zebrał materiał, pozwalający ocenić, czy ma być podjęta akcja zakładania urzędów rozjemczych, tudzież czy i w jakim kierunku powinna być zmienioną ustawa z dn. 6. marca 1875 l. 27 dz. u. kr.

Zebrany materiał przedłoży Wydział krajowy Sejmowi wraz ze swymi wnioskami.

Przewodniczący:

Maiss.

Sprawozdawca:

Jaworski.